

Яковенко Іван Валерійович, здобувач ступеня вищої освіти
магістр навчально-наукового інституту № 2 Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент
кафедри криміналістичного забезпечення та судових
експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної
академії внутрішніх справ **Приходько Ю. П.**

ПІДОЗРІЛІ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ: ПРОБЛЕМИ ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРО ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ

Знайти сьогодні «небезпечну іграшку» можна практично скрізь: в лісі, в старому окопі, на свіжозораному полі, на власному городі і навіть на вулицях населених пунктів. І якщо вибухові пристрої промислового виготовлення легко розпізнати за зовнішніми ознаками і діяти відповідно до ситуації, то саморобні вибухові пристрої, що можуть з'явитися на вулицях міст і селищ визначити набагато складніше.

Під вибухонебезпечними предметами варто розуміти будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, які здатні за певних умов (або при дії на них) вибухати.

До вибухонебезпечних предметів відносяться:

- вибухові речовини – хімічні сполуки або суміші, здатні під впливом певних зовнішніх дій (нагрівання, удар, тертя, вибух іншого вибухового пристрою) до швидкого хімічного перетворення, з виділенням великої кількості енергії і утворенням великої кількості газів;

- боєприпаси – вироби військової техніки одноразового використання, призначені для ураження живої сили супротивника, і до них відносяться: бойові частки ракет; авіаційні бомби; артилерійські боєприпаси (снаряди, міни); інженерні боєприпаси (протитанкові і протипіхотні міни); ручні гранати; стрілецькі боєприпаси (патрони до пістолетів, карабінів, автоматів тощо);

- саморобні вибухові пристрої – це пристрої, в яких хоча б один елемент конструкції перероблений саморобним способом.

Як правило, при виявленні стандартних боєприпасів дорослі люди негайно викликають правоохоронців, які убезпечують район і знешкоджують небезпечні знахідки в установленому порядку. Інша справа – діти. Природна цікавість спонукає їх на страшні експерименти. Діти підкладають боєприпаси у багаття, випробовують їх на міцність ударами, намагаються розібрати, приносять додому, в школу.

У зв'язку з проведенням антитерористичної операції на сході України, збільшується ризик виникнення терористичних актів та виявлення вибухонебезпечних предметів на всій території нашої країни, щодня наші громадяни можуть потрапити в екстремальну ситуацію, пов'язану з тероризмом.

З метою протидії цьому злу, потрібне посилення інформаційних заходів, спрямованих на інформування та попередження населення щодо дій у разі виникнення проявів терористичного характеру, та з метою навчання населення правильної та безпечної поведінки у випадках виявлення вибухових чи підозрілих предметів або пристроїв.

На нашу думку, основною проблемою інформування цивільного населення в питаннях поводження з вибухонебезпечними предметами різного типу (військові боєприпаси, саморобні вибухові пристрої, вибухівка тощо) є доволі низький рівень знань, як про основні види вибухонебезпечних предметів так і про їх властивості. При цьому існує небезпека помилкової ідентифікації цих предметів, як через спеціальні дії з «камуфлювання» вибухових пристроїв, так і через дію часу, який знищує певні характерні прикмети, за якими можна встановити приналежність тієї чи іншої знахідки до вибухонебезпечних предметів (це особливо актуально для боєприпасів часів Першої та Другої світових воєн).

Дуже серйозною є проблема недооцінки небезпеки таких предметів та спроби використати їх у різний спосіб (від намагань розпиляти знайдені артилерійські снаряди, міни і навіть авіабомби для подальшого здавання металу на пункти прийому металобрухту, так і спроби розібрати подібні знахідки з метою отримати вибухівку та засоби ініціювання для подальшого використання з протиправною метою).

Також в сучасних умовах зростає загроза цивільному населенню травмуватися чи навіть загинути внаслідок вчинення злочинцями терористичних актів, що можуть бути спрямовані як проти представників правоохоронних органів чи органів державної влади так і проти волонтерів чи проти інших громадян через конфлікт інтересів в тому числі і ділових.

Небезпека постраждати внаслідок вищезазначеної терористичної та кримінальної діяльності, залежить і від дій самого громадянина, в той же час, небезпека отримати травми чи загинути в разі неправильного поводження з боєприпасами чи вибухонебезпечними предметами – прямо залежить від конкретних дій людини до чиїх рук потрапили ці предмети.

Тому ми вважаємо, що робота покликана підвищити рівень відповідальності та поінформованості цивільного населення, щодо безпечного поводження з боєприпасами та вибухонебезпечними предметами є дуже актуальною.

За останніми повідомленнями, терористи часто маскують вибухові пристрої під предмети побуту (дитячі іграшки, електропобутові пристрої, речі загального вжитку тощо).

Використання таких вибухових пристроїв, в першу чергу спрямовано не проти бійців Збройних сил України чи Національної гвардії України, а проти місцевого цивільного населення, в тому числі дітей. Наявність такої терористичної загрози негативно впливає на спокій у суспільстві.

Як вже зазначалося вище, для зменшення можливого негативного впливу вибухонебезпечних предметів, цивільне населення має бути достатньо поінформоване про можливу небезпеку та дії внаслідок яких її можна зменшити.

І враховуючи те, що переважна більшість навчальних закладів не мають відповідної матеріальної-технічної бази (макети вибухових пристроїв, боєприпасів, вибухових речовин тощо), основним ефективним способом навчання буде перегляд навчальних фільмів та наочних презентацій. Переваги навчання за допомогою презентацій та фото і відео матеріалів, полягають в тому, що дозволяють сформувати у слухачів глибокі знання щодо видів небезпечних предметів, їх зовнішнього вигляду, властивостей і потенційної небезпеки в різних умовах.